Lahti

Lahden kaupungin hankintaohjelma

20.10.2026

Johdanto

Julkiset hankinnat ovat kaupungin strateginen työkalu, jonka avulla asetettuja elinkeino-, työllisyys- ja ympäristötavoitteita voidaan edistää konkreettisesti ja vaikuttavasti. Julkinen hankinta vaatii onnistuakseen toimivat markkinat, joilla tuotteista ja palveluista on kilpailua. Julkisella sektorilla on keskeinen rooli toimivien markkinoiden tukemisessa omilla hankinnoillaan.

Lahden kaupungin hankintaohjelma linjaa avoimilta markkinoilta ostettujen palveluiden, tavaroiden ja urakoiden strategisia tavoitteita. Hankintaohjelman linjaukset koskevat kaupungin ja kaupunkikonsernin suoria markkinaehtoisia hankintoja. Myös pienhankinnoissa tulee noudattaa ohjelman periaatteita soveltuvin osin. Ohjelmassa määritellään, miten hankinnoilla tuetaan organisaation strategisia tavoitteita. Hankintaohjelma toimii myös perustana kaupungin hankintojen kehittämiselle.

Hankintaohjelma ei sisällä kaupungin tai konsernin palvelujen tuotantotapoja koskevia palvelutuotannollisia linjauksia. Sidosyksikköhankinnoista ja sisäisistä hankinnoista linjataan erikseen. Konserniohjeen mukaisesti tytäryhteisön on toiminnassaan edistettävä kaupungin strategian toteumista ja niillä on oltava hankintaohje. Kaikissa hankinnoissa ja siihen liittyvässä päätöksenteossa on omien ohjeiden lisäksi noudatettava voimassa olevaa lainsäädäntöä kuten hankintalakia, erityisalojen hankintalakia, julkisuuslakia, osakeyhtiölakia ja kuntalakia.

Hankintaohjelma tulee voimaan 1.1.2027

Kaupungin hankintoja ohjaavat:
- Strategia
- Hankintaohjelma
- Hallintosääntö
- Hankintaohje
- Sopimushallinnan ohje

Hankintoihin liittyvät myös muun muassa:
- Lahden kestävän kasvun ohjelma
- Lahden kaupungin eettiset ohjeet
- Lahden kaupungin luontopositiivisuustiekartta
- Lahden kiertotalouden tiekartta
- Kansallinen hankintojen strategia HankintaSuomi

Lahden kaupungin hankinnat

Lahden kaupungin hankintoja tehdään hajautetusti kaupungin palvelualueilla ja yksiköissä. Palvelualueet vastaavat omaan alaansa liittyvistä hankinnoista. Yhteishankinnat valmistellaan hankintapalvelut yksikössä. Ostotilauksia tehdään koko organisaatiossa.

Lahden kaupungin ostoihin ja hankintoihin voi perehtyä Lahden kaupungin verkkosivuilla. Ostolaskudata on julkaistu kaupungin verkkosivuilla vuodesta 2016 lähtien. Kaupungin tarjouspyynnöt julkaistaan sähköisesti.

Lahden kaupungin hankinnat

LAHTI HANKKIJANA VUONNA 2025

213,13

Ostolaskut, milj. euroa

99 kpl

Hankintalain kynnysarvon ylittäviä kilpailutuksia 99 kpl,
joista 57% palveluita, 41 % urakoita ja 2 % tavaroita

Toimittajia 2 822 kpl, joista
pk-yrityksiä 2 085 kpl (73,9 %) ja
Päijät-Hämeestä 866 kpl (30,7 %)

Laskennallinen hiilijalanjälki
71,51 milj. CO2-ekv. kg
(energiavalinnat huomioitu)

Laskuja
56 116 kappaletta

Hankintojen ohjaus

Lahden kaupungin hankintojen ohjaus tapahtuu talousohjauksena ja tieto-ohjauksena. Kaupunkitasoisesta hankintojen strategisesta ohjaamisesta vastaa talouspalvelut.

Palvelualueiden johto huolehtii siitä, että palvelualueen toiminta on hankintaohjelman mukaista.

Hankintaohjelman toteutumisesta raportoidaan kaupunginhallitukselle vuosittain.

Talouspalvelujen hankintapalvelut yksikkö opastaa ja neuvoo palvelualueita sähköisten kilpailutus- ja tilausjärjestelmien käytössä sekä tukee hankintaprosessin toteuttamisessa. Hankintapalvelut kokoaa palvelualueilta ja yksiköistä saamansa tiedot hankinnoista. Hankintoja tekevät yksiköt vastaavat hankintaohjelman toteutumisen seurannasta.

Työllisyyspalvelut vastaa työllistämisehdon käyttöönotosta, siihen liittyvästä neuvonnasta ja sen seurannasta.

Lahden kaupunki tekee yhteistyötä konserniyhtiöiden kanssa.

Taloudellinen vastuullisuus

Lahden kaupungin hankinnat toteutetaan taloudellisesti vastuullisesti ja kokonaistaloudellisesti. Hankintojen tavoitteena ei ole yksinomaan alin hinta, vaan paras mahdollinen hinta–laatusuhde kaupungin ja palvelujen käyttäjien näkökulmasta.

Hankintojen suunnitelmallisuus on edellytys taloudellisen vastuullisuuden toteutumiseksi.

Hankintoja suunnitellaan hankintalainsäädännön periaatteiden mukaisesti ennakoivasti ja kokonaisuuksia tarkastellen.

Hankintakokonaisuudet muodostetaan tarkoituksenmukaisella tavalla siten, että kilpailu on mahdollista, hankinnat ovat hallittavia ja mittakaavaetuja voidaan hyödyntää silloin, kun se on perusteltua.

Taloudellisesti vastuullinen hankinta tarkoittaa myös riittävän laadun periaatetta: hankinnoissa määritellään tarkoituksenmukainen laatu- ja vaatimustaso ja kilpailutetaan tälle tasolle paras hinta, sen sijaan että tavoiteltaisiin ylilaatua tai tarpeita vastaamatonta ratkaisua.

Hankintaohjelman päätavoitteet

1. Toimivat markkinat ja elinvoiman vahvistaminen
2. Luonto- ja ilmastotavoitteita edistäminen
3. Työllisyyden ja yhteiskunnallisen vaikuttavuuden edistäminen
4. Osaava, tiedolla johdettu ja uudistuva hankintatoimi

1. Toimivat markkinat ja elinvoiman vahvistaminen

Lahden hankinnat tukevat kaupungin elinvoimaa ja elinkeinopolitiikkaa. Hankinnoilla edistetään markkinoiden toimivuutta ja kilpailua, mahdollistetaan yritysten osallistuminen ja hyödynnetään markkinavuoropuhelua sekä hankintojen ennakointia. Hankinnat toteutetaan kokonaistaloudellisesti ja suunnitelmallisesti.

↳ **Strategiakytkentä: Elinvoimaista kasvua**

Mittarit

1. Markkinavuoropuhelujen tai -kartoitusten osuus (%) EU-kynnysarvon ylittävistä hankinnoista, tavoitetaso 100 %
2. Hankintalain kynnysarvon ylittävien tarjouskilpailujen määrä (kpl/vuosi), tarjousten määrä per päättynyt kilpailutus (kpl/vuosi)
3. Pk-yritysten osuus laskuttaneista toimittajista (%/vuosi), tavoitteena osuuden säilyminen väh. 70 %
4. Seudullisten yritysten osuus laskuttaneista toimittajista (%/vuosi)
5. Hankintakalenteri julkaistu ja ajantasainen (kyllä/ei + päivitystiheys)

2. Luonto- ja ilmasto-tavoitteiden edistäminen

Lahden hankinnat tukevat kaupungin asemaa ympäristökaupunkina sekä hiilineutraalius- ja luontopositiivisuustavoitteita. Ympäristönäkökulma huomioidaan hankintojen suunnittelussa, vaatimuksissa ja sopimusohjauksessa niissä hankinnoissa, joissa vaikutukset ovat merkittäviä ja joissa hankintayksiköllä on todelliset vaikutusmahdollisuudet.

↳ **Strategiakytkentä: Merkityksellistä elämää (puhdas elinympäristö, kestävä kaupunki)**

↳ **Myös: Rohkeaa uudistumista (ratkaisujen kehittäminen ja elinkaariajattelu)**

Mittarit

1. Ympäristökriteerejä sisältävien hankintojen osuus (%) / vuosi, tavoitteena tason säilyminen vähintään 60 % kynnysarvon ylittävistä hankinnoista

2. Vähähiilisyyttä / energiatehokkuutta / kiertotaloutta / luonnon monimuotoisuutta edistävien hankintojen osuus (%) / vuosi

3. Työllisyyden ja yhteiskunnallisen vaikuttavuuden edistäminen

Hankinnoilla edistetään työllisyyttä ja yhteiskunnallisia tavoitteita. Työllistämisehdon sisällyttäminen hankintojen tarjouspyyntöihin on pakollinen käytäntö, ellei hankinnan luonne tai markkinatilanne tee sitä perustellusti epätarkoituksenmukaiseksi. Hankinnat toteutetaan käyttäjälähtöisesti ja oikeasuhtaisesti, ja sopimusohjauksella varmistetaan tavoitteiden toteutuminen.

Työllistämisehto voidaan täyttää yhdellä tai useammalla vakiomuotoisella suoritteella tai erilaisten suoritteiden yhdistelmillä. Suoritteita ovat esimerkiksi työsuhde, oppisopimus, kesätyöpaikka, työkokeilu, opinnäytetyö tai työharjoittelu.

↳ **Strategiakytkentä: Merkityksellistä elämää**

↳ **Myös: Elinvoimaista kasvua (työllisyyden kautta)**

Mittarit

1. Työllistämisehdon sisältävien hankintojen osuus (%) / vuosi
2. Työllistämisehdon käyttöä arvioitu EU-kynnysarvon ylittävissä palvelu- ja urakkahankinnoissa osuus hankinnoista (%) / vuosi, tavoite 100%
3. Työllistämisehdon vaikuttavuuden seuranta (henkilöt kpl / vuosi, työllistämisehdon euromääräinen arvo euroa / vuosi)

4. Osaava, tiedolla johdettu ja uudistuva hankintatoimi

Hankintatoimea kehitetään systemaattisesti osana kaupungin johtamista. Hankintoja johdetaan tiedolla, osaamista vahvistetaan ja yhtenäisiä toimintatapoja kehitetään hajautettua hankintamallia tukevasti. Uusia toimintatapoja, työkaluja ja ratkaisuja hyödynnetään silloin, kun ne parantavat vaikuttavuutta, laatua tai tuottavuutta.

↳ **Strategiakytkentä: Rohkeaa uudistumista**

Mittarit

1. Vuosittain seurantaraportti palvelualueiden toimenpiteiden toteumasta, toteutuneiden toimenpiteiden määrä kyllä/ei tai jatkuva (%/vuosi)
2. Hankintaosaamisen kehittäminen: koulutusten määrä (kpl/vuosi) ja osallistujat (hlö) ja itsearviointi joka toinen vuosi
3. Hankintoja koskevan datan hyödyntämistä koskevat kehittämistoimet ja niiden toteuma (kpl/vuosi)

Hankintaohjelman seuranta

- Hankintaohjelman toteuttamisesta vastaa jokainen palvelualue ja konsernihallinto
- Palvelualueet ja konsernihallinto laativat omat toimenpidesuunnitelmansa sekä vastaavat niiden toteuttamisesta ja seurannasta
- Hankintapalvelut laatii hankintakalenterin, toimenpidesuunnitelmien ja raportoinnin yhteiset pohjat sekä kokoaa hankintaohjelman mittareiden raportit sekä valmistelee kaupunkitasoisen raportoinnin.
- Hankintapalvelut kokoaa hankintaohjelman mittareiden raportin ja seuraa toimenpiteiden toteutumista vuosittain
- Kaupungin omaan käyttöön tehdään ostolaskujen analyysi vuosittain.
- Kaupunginhallitukselle raportoidaan hankintaohjelman toteutumisesta osana talouden ja toiminnan osavuosiraporttia.

Hankintaohjelman neljä päätavoitetta

1. Toimivat markkinat ja elinvoiman vahvistaminen
2. Luonto- ja ilmastotavoitteiden edistäminen
3. Työllisyyden ja yhteiskunnallisen vaikuttavuuden edistäminen
4. Osaava, tiedolla johdettu ja uudistuva hankintatoimi

Taloudellinen vastuullisuus

Hankintaohjelman tavoitteet toteuttavat Lahden kaupungin strategiaa

- Elinvoimaista kasvua
- Merkityksellistä elämää
- Rohkeaa uudistumista